

Frithchuimilt - tasc litríocht

Féach ar na dánta thíos agus smaoinigh faoin eolaíocht atá á plé acu

Lámha mo mhamó

Tá mo mhamó 72
Deireann sí go bhfuil sí sean
Tá mo mhamó 72
ireann sí go bhfuil lámha fuar aici.

Seasann sí ag stad an bus
i ngach aimsear
Seasann sí ag stad an bus
Ag cuimilt a lámha le chéile

'Táim ag cuimilt mo lámha i gcónaí' a dereann sí
Agus mé ag rith timpeall na háite
Táim i gcónaí ag cuimilt mo lámha
Oh tá said comh te le tósta'

**Cad a déanann mamó chun í féin a coiméad te?
Cén fáth go déanann sí é seo?**

Frithchuimilt

- Is é frithchuimilt ná an fórsa a cruthaítear nuair a bogann dhá dromchla i gcoinne a chéile.
- Nuair a bogann dhá dromchla i gcoinne a chéile cruthaítear teas. Tarlaíonn sé seo mar caithfear fuinneamh a úsáid chun teacht thart an frithchuimilt agus scaoiltear roinnt den fuinneamh seo mar teas.
- Is fórsa é frithchuimilt a téann i gcoinne gluaiseacht ach is féidir leis cabhrú leis an gluaiseacht nó é a dhéanamh níos deacra.
- Gan frithchuimilt tá gluaiseacht a tharlaíonn gach lá neamhfhéideartha, mar shampla: tarlaíonn frithchuimilt nuair atá tú á scríobh le peann nó peann luaidhe.
- Ní caithfidh an dromchla a bheith ina solád. Tarlaíonn frithchuimilt i leachtanna agus gáis freisin.
- Tá neamhrialachtaí beaga i soláid a cuireann stop le gluaiseacht. Má tá an dromchla bealaithe is féidir leo frithchuimilt a friotaigh níos éasca.

Task

- ① Tarraing sreabhléaráid chun a thaispeáint cad atá ag tarlúint nuair a cuimilíonn mamó a lámha. Úsáid an t-eolas thuas.
- ② Liostaigh samplaí eile d'úsáidí frithchuimilt.